

Ljubljana, 18. 10. 2024

Komisija za nadzor javnih financ
Jernej Vrtovec, predsednik

ZADEVA: Zahteva za sklic nujne seje Komisije za nadzor javnih financ

Na podlagi drugega odstavka 48. člena Poslovnika državnega zbora Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati zahteva sklic nujne seje Komisije za nadzor javnih financ z naslednjo točko dnevnega reda:

Oškodovanje javnih sredstev pri investicijah v javno zdravstvo

Obrazložitev:

Zdravstvo v Sloveniji je obremenjeno s številnimi korupcijskimi škandali, ki razkrivajo vedno nove razsežnosti te problematike z resnimi posledicami za dostopnost, kakovost in ceno zdravstvenih storitev. Aleš Behram v uvodni besedi monografije Korupcija in (slovensko) zdravstvo zapiše, da bi bilo za začetek dobro, »če bi si priznali, da je korupcija v zdravstvu akutno bolezensko stanje z znaki kroničnega obolenja. S tem bi si postavili solidna izhodišča za ukrepanje, ki bi moralo biti po eni strani odločno in sistematično, po drugi strani pa tudi deležno podpore za konsistentno izvajanje skozi daljše časovno obdobje. Potrebna je sprememba kulture poslovnega obnašanja in to je mogoče doseči zgolj z mobilizacijo širokega kroga deležnikov, ki sodelujejo pri izvajanju zdravstvenih storitev. Zavezanost vodstvene ravni je prvi pogoj za uspeh katerih koli ukrepov za učinkovito odvratanje od koruptivnih dejanj. Ko bomo ta konsenz zares dosegli, bomo lahko beležili pozitivne premike ne samo v zdravstvu, temveč tudi v drugih sferah družbenega življenja.« (Slak et al. 2023, str. 1)

Pri nizanju posledic korupcije v zdravstvu se primarno srečamo s problemom slabega zdravstvenega sistema, ki je rezultat dejstva, da korupcija tako neposredno kot tudi posredno povzroča oškodovanje državnega proračuna in odločevalce ter državne upravljavce prisili k varčevanju. S tem se zmanjšujejo tako segment javno financiranih zdravstvenih storitev kot tudi drugi segmenti, povezani s kakovostjo zdravstva (npr. krčijo se preventijski in zdravstveno izobraževalni programi). Posledice so manj kakovostne storitve oziroma celostna kakovost zdravja prebivalstva, še posebej pa je to problematično v državah, kjer je korupcija izrazito razširjena. Neformalna plačila tudi

zmanjšajo motivacijo državnih upravljavcev, da bi izboljšali zdravstveni sistem, ker v nekem smislu funkcionira, pogosto pa so ključni odločevalci zdravstvenega sektorja tudi sami lahko deležniki takih neformalnih plačil. Slabši dostop do zdravstvenih storitev vpliva tudi na družbo kot celoto, saj ljudje zaradi bolezni ne morejo biti produktivni del družbe oziroma so manj produktivni v službah, šolah in drugje (Slak et al. 2023, str.24-25).

Državni zbor je 29. septembra 2021 sprejel Zakon o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v slovensko zdravstvo v letih od 2021 do 2031 (Uradni list RS, št. 162/21), ki je za ključne naložbe v zdravstvu za obdobje desetih let predvidel skupno 2,093 milijarde evrov. Desetletja pred tem se je odlašalo z vlaganjem v infrastrukturo in opremo v zdravstvu, zaradi česar so ponekod prostori zastareli in neprimerni za zdravstveno obravnavo. Sodobni prostori in oprema omogočajo kakovostnejšo obravnavo bolnikov, obenem pa imajo nezanemarljivo vlogo tudi pri zagotavljanju ustreznega delovnega okolja za zdravstveno osebje in s tem vplivajo na njihovo pripravljenost za delo v javnih zdravstvenih zavodih. Zahteva za sklic nujne seje je potrebna, ker se pojavljajo izdatne zamude pri gradnji investicij v slovensko zdravstvo, projekti se izdatno dražijo, kopičijo pa se tudi sumi korupcijskih tveganj.

1. UKC MARIBOR

1.1. ONKOLOGIJA MARIBOR

Zaradi zapletov pri gradnji onkološkega oddelka v Mariboru bolnike z rakom zdravijo v nemogočih razmerah, sredi gradbišča, v hrupu in prahu ter prostorski stiski, pri čemer nadgradnja onkološkega oddelka že sedaj zamuja za več kot leto dni. Obenem se jim že dlje časa redno kvarita obsevalnika in samo lani se je dvakrat zgodilo, da sta bila oba hkrati v okvari. Obstaja celo možnost, da se bo onkologija v Mariboru zaprla.

Na ministrstvu za zdravje so za 24ur.com pojasnili, da je načrtovana investicija v prizidek v fazi izvedbe, projekt pa se izvaja v dveh fazah. **Trenutno je projekt v prvi fazi.** Kot zatrjujejo, so gradbeno-obrtniška dela v zaključni fazi, pri čemer je **tehnični pregled prve faze projekta predviden 15. 10. 2024, primopredaja prve faze projekta pa 1. 12. 2024 ter nato prehod v drugo fazo projekta.** V pripravi je razpisna dokumentacija za pohištveno in medicinsko opremo, ki se predvideva za umestitev v nadgradnjo obstoječega objekta onkologije v UKC Maribor. Druga faza pa se bo začela z izgradnjo stolpiča, s katero bo izvajalec (GH Holding d. o. o.) pričel po pridobitvi pravnomočnega gradbenega dovoljenja. Pridobitev gradbenega dovoljenja je po sklenjeni pogodbi v domeni izvajalca, razlagajo na ministrstvu.

Za samo gradnjo onkologije je bila že **6. 7. 2022** podpisana inženirska pogodba med Ministrstvom za zdravje (MZ), UKC Maribor in DRI d. o. o. na podlagi inženirske pogodbe za izvajanje svetovalnih inženirskih storitev pri izvedbi projekta »Širitev onkološke dejavnosti v UKC Maribor«. Dne **21. 11. 2022** pa je bila podpisana izvajalska pogodba med MZ, UKC Maribor in izvajalcem GH HOLDING d. o. o. za izvedbo GOI del pri izvedbi projekta »Širitev onkološke dejavnosti v UKC Maribor«. **Po prvotni časovnici bi moral biti objekt zaključen junija 2025, novi rok, zaradi nedejavnosti UNIKZ-a, pa je prestavljen na jesen 2026.**

Pravnomočno gradbeno dovoljenje za 1. fazo širitve onkologije je bilo pridobljeno 18. 7. 2023, dela so se nemudoma pričela in tudi potekajo s terminskim planom, kot je zgoraj razložilo MZ. **Zamude pa so pri gradnji 2. faze,** ki obsega tudi izgradnjo novega stolpiča. 15. 5. 2023 je izvajalec pravočasno vložil zahtevo za izdajo

gradbenega dovoljenja 2. faze. Konec avgusta 2023 so bile UNKIZ-u predane cenitve nepremičnin na Masarykovi št. 24 in št. 26. **16. 10. 2023 UNKIZ po elektronski pošti prejme vse kupoprodajne pogodbe z zahtevo, da se le te parafirajo, kar pomeni, da se lahko odkupi nadaljujejo.** 27. 11. 2023 je bil plačan komunalni prispevek s strani UNKIZ-a (**pol leta za plačilo komunalnega prispevka!**). **Posledično je bilo šele 1. 12. 2023** izdano gradbeno dovoljenje za 2. fazo, ki pa se zamaknilo zaradi pritožb stanovalcev Masarykove.

25. 9. 2024 je tako drugostopenjski organ zavrnil pritožbo stanovalcev, s tem je postalo gradbeno dovoljenje dokončno, **vendar še ni pravnomočno.** Investitor sicer lahko prične z gradnjo, **vendar brez pravnomočnega gradbenega dovoljenja ne more pridobiti uporabnega dovoljenja.** Odvetnik stanovalcev pa je že napovedal, da bo sprožil upravni spor, če do 26. 10. 2024 ne dobi zadovoljive ponudbe za odkup. Gradbišče je tako samevalo 13 mesecev!

V oči bode tudi dejstvo, da so v skladu z veljavnim odlokom o občinskem prostorskem načrtu za del območja centralne cone C-3, območje kompleksa UKC Maribor iz leta 2013, ti objekti namenjeni za rušenje, na njihovem mestu pa pridobi UKC Maribor dodatno uporabno površino. To odlok je tudi podlaga za izdajo 2. faze projekta. Po več kot desetih letih ti objekti še vedno stojijo, v njih pa še vedno prebivajo ljudje, gradnja onkologije pa sedaj že meji na mejo parcel, katerih lastnik ni Republika Slovenija.

Iz zgornjih datumov je razvidno, da je imel investitor, to je, Urad za nadzor, kakovost in investicije v zdravstvu (UNKIZ) že 16. 10. 2023 na razpolago vso potrebno dokumentacijo, da se izvedejo odkupi. DRI je 9. 11. 2023, z dopisom, investitorja posebej opozoril na dejstvo, da je zaradi neureditve donosov s stanovalci ogrožen končni rok izvedbe objekta, stroški zaustavitve gradbišča pa lahko presežejo stroške odkupa nepremičnin. Nerazumen je tudi dopis UNKIZA-a v katerem nalaga izvajalcu, da naj v sklopu izvajalske pogodbe odkupi stanovanja, **kar pa je v nasprotju z zavezami investitorja iz razpisa.**

To se je potem tudi uresničilo, saj so stanovalci vložili pritožbe. Stanovanja še vedno niso odkupljena, je pa po ocenah DRI, **narejenih za 2.363.000 tisoč nastalih stroškov zaradi zamud.** Ob tem v oči bode podatek, da odkupna vrednost vseh nepremičnin na Masarykovi po cenitvi iz lanskega avgusta znaša **2.322.000 evrov,** torej manj kot predvidene pogodbene kazni. Ta cenitev je sicer za okoli 300.000 do 500.000 evrov nižja od zahtev stanovalcev. Z nastopom funkcije novega direktorja Pliberška se je UNKIZ-a na temo odkupa stanovanj prenehal odzivati. UNKIZ predanih pogodb ni parafiral, in tudi ni zagotovil sredstev za odkup. Redna opozorila s strani DRI, UKC Maribor in GH Holdinga je vztrajno ignoriral.

Gradnja se bo zaradi neodzivnosti vodstva UNKIZ podražila za vsaj 700 tisoč evrov. Škode, ki je povzročena onkološkimi bolnikom in prebivalcem Masarykove pa ni moč izračunati.

2.1 INFEKCIJA MARIBOR

25. 11. 2020 je bil s sklepom potrjen DIIP, katerega vrednost investicije po tekočih cenah znaša 54.673.001,34 EUR z DDV. Predvideno je bilo, da se bo investicija v pretežni meri investirala v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost.

V letu 2023 je UKC Maribor izgubil sredstva za izvedbo infekcijske klinike, čeprav je bilo izvajanje projekta takrat še skladno s časovnico. Vlada je namreč ocenila, da se

časovnica izvedbe projekta občutno zamika in obstaja resno tveganje, da ne bo izveden do sredine leta 2026. Po prvotnem načrtu je bila predvidena izgradnja stavbe s skupno površino približno 13.000 kvadratnih metrov, nato se je načrt objekta 10. 11. 2023 povečal na skupno površino približno 18.000 kvadratnih metrov.

Februarja je bil s strani UNIKZ-a plačan komunalni prispevek, ki se plača glede na kvadraturu novega objekta, iz česar se da sklepati, da je investitor posredno potrdil novo kvadraturu in se strinja z investicijo. 17. 4. 2024 je bila na UKC Maribor in UNKIZ poslana zadnja usklajena novelacija št. 4 IP. **Vrednost v tem IP znaša po tekočih cenah 97.322,737,00 EUR z DDV.** Vrednost je bila pridobljena na podlagi projektantske ocene za katero je bila podlaga projektna dokumentacija PZI.

V mesecu aprilu je UKC Maribor pridobil pravnomočno gradbeno dovoljenje za izgradnjo nove infekcijske klinike. Avgusta 2024 ju UNKIZ naročil revizijo projektne dokumentacije za izgradnjo nove infekcijske klinike z rokom predaje revizijskega poročila 16. 9. 2024. Po naših informacijah projekta dokumentacija do sredine oktobra še ni bila pripravljena. Za izvedbo javnega razpisa za gradnjo nove infekcijske klinike je direktor UNIKZ-a zadolžil pravno pisarno v zasebni lasti, ki pa do sredine oktobra še ni pripravila razpisne dokumentacije. **Zaradi oddaje del družbi v zasebni lasti je bilo delo plačano 2x, saj je bila priprava razpisne dokumentacije obveza DRI d. o. o.**

V tem času pa so oddelek preselili v prostore oddelka za psihiatrijo, kjer pa so močno utesnjeni, saj so dotrajano stavbo porušili. Prostori na psihiatriji niso bili nikoli namenjeni zdravljenju bolnikov z nalezljivimi boleznimi. Predstojnica infekcijskega oddelka **Božena Kotnik Kevorkijan** je v izjavi za medije v začetku septembra povedala, da so vse njihove zmogljivosti zasedene. Gospod Pliberšek je nedavno zagotovil, da bo objekt zaključen do konca leta 2027 in da se bo gradnja začela že letos. Časovnica je neizvedljiva saj javno naročilo za pridobitev izvajalca za GOI dela še ni bilo niti objavljeno, v proračunu pa niti ni rezerviranih dovolj sredstev.

3. UKC LJUBLJANA

Za energetska sanacijo ljubljanskega kliničnega centra so bila prvotno namenjena evropska kohezijska sredstva. Iz tega naslova je bilo zagotovljenih 42,4 milijona evrov, Sanacija UKC pa bo sedaj v celoti financirana iz državnega proračuna. Brez upoštevanih podražitev zaradi višjih cen materialov je bila obnova že leta 2022 vredna skoraj 50 milijonov evrov, če upoštevamo še notranjo prenovo, pa znatno več. Takratni minister za zdravje dr. Bešič Loredan je konec leta 2022 dejal, da bomo imeli konec leta 2025 v celoti prenovljeno glavno stavbo UKC in načrtane tudi projekte za vse stavbe okoli. Energetska sanacija in revitalizacija glavne stavbe UKC Ljubljana sta bili v letu 2024 skupaj ocenjeni na okoli **107 milijonov evrov.**

Minister za zdravje je dodal še, da bo projekt zunanje in notranje obnove zaradi podražitev materialov na koncu za približno 15 milijonov evrov dražji in da se bo zamaknil za leto in pol do dve. Spomnimo, da je bil projekt notranje prenove, ki je ločen od energetske sanacije (nova okna, izolacija, fasada, streha), ocenjen na 30 milijonov evrov (brez davka) in je bilo že od začetka predvideno, da bo financiran iz proračuna.

Dodajmo, da je izvajalec del GH Holding že naračunal več kot 600.000 evrov fiksnih stroškov, ki so posledica nezmožnosti izvajanja del od aprila do oktobra 2022, saj objekt še ni bil izseljen. **Direktor GH Holdinga Blaž Miklavčič je že leta 2023 seznanil naročnika torej UNIKZ, da so strokovnjaki med projektiranjem obnove s seizmološkim**

modelom obstoječe statične strukture ugotovili, **da je objekt v obstoječem stanju relativno potresno nevaren.**

Ministrstvo za zdravje je izvajalcu gradbenih del po tistem, ko protipotresne sanacije sprva ni predvidevalo, aprila 2024 sporočilo, naj ustavi dela, ker so si na ministrstvu premislili, da se izvede protipotresna sanacija. Direktor UNIKZ-a je dejal, da se bo zaradi delne ustavitve gradnje in vgrajevanja armiranih betonskih in drugih elementov prenova po neuradnih ocenah izvajalca zavlekla za šest mesecev, dodatna dela pa naj bi neuradno stala okoli tri milijone evrov. **Sami stroški gradbišča pa naj bi že presegli 1.000.000 EUR brez, da bi se dela izvajala.**

Ker dela potekajo zgolj na eni osmini objekta, to pomeni, da so bolniki razseljeni, število bolniških postelj je zmanjšano za skoraj 200, kar posledično podaljšuje čakalne vrste, UKC pa povzroča dodatno finančno izgubo.

Za več kot pol leta zamuja tudi gradnja infekcijske klinike, posledično nastajajo dodatni stroški, **obstaja pa realna nevarnost, da bomo zato izgubili tudi 70 milijonov evropskih sredstev.** Kot so pojasnili v UKC, prihaja do zamud pri gradnji novega povezovalnega tunela do glavne stavbe UKC Ljubljana, prek katerega bo med drugim potekal prevoz bolnikov in hrane. Zamuja tudi izvedba postavitve transformatorske postaje na gastroenterološki kliniki, ki mora biti končana pred začetkom gradnje prizidka. Ob tem zamuja še prenova negovalne bolnišnice, kamor bodo v času gradnje prizidka z infekcijske klinike preselili večino zaposlenih in bolnikov. Urgenca klinike bo po načrtih preseljena v nekdanje prostore Zavoda za varstvo pri delu, intenzivne postelje pa v prostore diagnostično-terapevtskega servisa (DTS), kjer so v času epidemije covid-19 zdravili covidne bolnike.

4. SB CELJE

Januarja 2023 je bilo slavnostno odprtje Etape 1 nadomestne novogradnje SB Celje, ki zajema dozidavo in nadzidavo obstoječe stavbe Urgentnega centra Celje do tretje podaljšane gradbene faze v petih nadstropjih ter dokončanje kleti, pritličja in heliporta.

19. 7. 2023 je bila sklenjena pogodba za izvajanje svetovalnih in inženirskih storitev med UNKIZ, SB Celje in DRI d. o. o. za projekt »Nadomestna novogradnja v Splošni bolnišnici Celje – Finalizacija 1. etape, vmesna etapa, 2. in 3. etape« za pogodbeno vrednost **2.344.335,18 EUR z DDV, z zaključkom del do 30. 4. 2028.**

UNKIZ je po približno dveh mesecih od DRI zahteval novelacijo investicijskega programa celotnega projekta. DRI je takoj pričel z novelacijo. **15. 11. 2023** je UNKIZ zahteval, da se dela na novelaciji Investicijskega programa začasno ustavijo in da se počaka na odločitev MZ.

Po naših informacijah so se s tem datumom zaustavile tudi aktivnosti za izvedbo 2. in 3. etape, kot npr. novelacija investicijskega programa, oziroma se niso niti začele kot npr. priprava projektne naloge in razpisne dokumentacije za pridobitev projektanta za izdelavo projektne dokumentacije faze PZI za 2. in 3. etapo Nadomestne gradnje v SB Celje. UNKIZ pa naj DRI tudi ne bi priznal že naročenih aktivnosti.

UNKIZ naj bi del aktivnosti, ki so bile v inženirski pogodbi naročene DRI, predal v izvajanje drugemu podjetju, kar pa je v nasprotju z veljavno zakonodajo, saj UNKIZ ne sme pridobiti dveh izvajalcev za izvajanje istih aktivnosti, ki so potrebni za izvršitev projekta, prav tako pa takšno dejanje pomeni naklepno oškodovanje pogodbene

stranke, s katero je bila sklenjena prva pogodba in kršitev načela gospodarnosti ter oškodovanje javnih sredstev. Gre za kaznivi dejanji po 257. a členu Kazenskega zakonika ter po 111. členu Zakona o javnem naročanju, ki govori, da izbor izvajalca pogodbe brez izvedenega zakonitega postopka predstavlja prekršek tako za pravno osebo kot tudi zakonitega zastopnika.

Zadnja ocena vrednosti celotne bolnišnične novogradnje v Celju, do katere je še kar nekaj etap, je bila 117 milijonov evrov. Pojavlja se resen dvom, da je že v prvih etapah prišlo do oškodovanja sredstev, projekt pa zaradi protipravnega dejanja UNKIZ stoji.

Komisiji za nadzor javnih financ predlagamo, da po končani razpravi sprejme naslednja sklepa:

- 1. Glede na navedena dejstva, ki kažejo na zamude in podražitve pri gradnji vseh investicijskih projektov v zdravstvu Komisija za nadzor javnih financ poziva Ministrstvo za zdravje, da nemudoma prične z nadaljevanjem začrtanih investicij.**
- 2. Komisija za nadzor javnih financ poziva Komisijo za preprečevanje korupcije in računsko sodišče, da prednostno obravnava oškodovanje javnih sredstev pri gradnji investicij v zdravstvu.**

Predlagatelji nujne seje predlagamo, da na nujno sejo povabi:

- Ministrstvo za zdravje,
- Urad za nadzor, kakovost in investicije v zdravstvu,
- Univerzitetni klinični center Maribor, Oddelek za onkologijo in Oddelek za infekcijske bolezni in vročinska stanja,
- Univerzitetni klinični Center Ljubljana,
- Splošna bolnišnica Celje,
- DRI upravljanje investicij d. o. o.,
- GH Holding d. o. o. ,
- Polono Selič – Zupančič, onkološka bolnica.

V imenu predlagatelja bo zahtevo za sklic nujne seje Komisije za nadzor javnih financ predstavil poslanec Jernej Vrtovec.

Janez Cigler Kralj, vodja PS NSi

Viri:

- Slak et al. *Korupcija in (slovensko) zdravstvo*. Dostopno prek: <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/752>
- Milena Zupančič. *V zdravstvu številna sistemska tveganja za korupcijo*. Dostopno prek: <https://www.delo.si/novice/slovenija/v-zdravstvu-stevilna-sistemska-tveganja-za-korupcijo>
- Brigite Ferlič Žgajnar. *V UKC jim ne bo uspelo porabiti evropskih sredstev*. Dostopno prek: <https://www.delo.si/novice/slovenija/v-ukc-jim-ne-bo-uspelo-porabiti-evropskih-sredstev>
- STA. *Pri gradnji infekcijskega oddelka UKC Maribor se zapleta*. Dostopno prek: <https://n1info.si/novice/slovenija/pri-gradnji-infekcijskega-oddelka-ukc-maribor-se-zapleta/>
- STA. *Dela na glavni stavbi UKC Ljubljana le delno ustavljena*. Dostopno prek: <https://n1info.si/novice/slovenija/prenova-ljubljanskega-ukc-zaradi-protipotresne-sanacije-zacasno-ustavljena/>
- STA. *Infekcijska klinika bi lahko v primeru zamude ostala brez 70 evropskih milijonov*. Dostopno prek: <https://n1info.si/novice/slovenija/infekcijska-klinika-bi-lahko-v-primeru-zamude-ostala-brez-70-evropskih-milijonov/>
- Kaja Kobetič. *Zamude pri odkupu stanovanj: zakaj so dokumenti ostali v predalu?* Dostopno prek: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/razkrivamo-nov-dokument.html>
- Kaja Kobetič. *Razkrivamo: Izvajalec del najavi za 2,3 milijona evrov stroškov*. Dostopno prek: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/razkrivamo-izvajale-del-najavi-za-2-3-milijona-evrov-stroskov.html>
- Tomaž Klipšteter. *UKC Ljubljana: Kronični zapleti, zamude in milijonske podražitve*. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/novice/slovenija/ukc-ljubljana-kronicni-zapleti-zamude-in-milijonske-podrazitve-2695432/>
- Tomaž Klipšteter. *Mariborska onkologija: Koliko bo stala 13-mesečna zamuda*. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/novice/slovenija/mariborska-onkologija-koliko-bo-stala-13-mesecna-zamuda-2696889/>